

ДНЕВНИКЪ

(Стенографически)

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ПЕТА РЪДОВНА СЕСИЯ.

ХІХ ЗАСЪДАНИЕ ВЪ СРЪДА НА 9-И НОЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 1 часътъ подиръ пладнѣ подь предсѣдателството на Д-ра Странски).

Предсѣд.: (Звъни) Засѣданието се открива. Ще се прочете поимений списъкъ на Г-да представителитѣ.

Д-ръ Данчевъ: (Чете поимений списъкъ).

Предсѣд.: Присѣтствуваъ 41 депутати, отсѣтствуваъ именно: Ковачовъ, Бобчевъ, Аристагесъ, Величковъ, Гешовъ, Григорий, Наумовъ, Нейчовъ, Панаретъ, и Хитовъ.

Г-нъ Секретарь ще прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Руселневъ: (Чете протоколътъ).

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка върху протоколътъ?

Аргириадисъ: Азъ бѣхъ съ отпущъ а не безъ отпущъ (*Предсѣд.*: такова нѣщо нѣма въ протокола).

Предсѣд.: На дневенъ рѣдъ имаме третото разискване на законопроекта за пресаждаването.

Д-ръ Килатиновъ: По случай на третото разискване, има да направи бѣлѣжка върху членъ 17 на тоя законопроектъ, който членъ стана 18. Членътъ казва: (чете)

Тая глоба е приета въ второто гласуване на законопроекта. Нѣма какво да възраза за нея въ отношение къмъ докторитѣ, но бѣлѣжката ми се отнася по отношението къмъ кметоветѣ. Длъжността, която се налага отъ тоя законопроектъ на кметоветѣ, е да държатъ списъци за пресаденитѣ и непресаденитѣ дѣца. Длъжностъ е на кметоветѣ сѣщо да извѣстиятъ на жителитѣ на селата за дохожданието на доктора да извърши пресаждаването. А въ сѣщото врѣме, длъжни сѣ да извѣстиятъ на доктора за ония селени, които сѣ побѣгнали въ ближнитѣ села съ дѣцата си съ цѣль да не се пресадятъ дѣцата имъ. Като имаме сега предъ видъ предписаната длъжностъ отъ законопроектътъ на тия кметове, не ми се вижда претѣжението по тая длъжностъ да бѣде толкова важно, щото да предизвика такава глоба, толкова тѣжка, за тия кметове които получаватъ нищожно жалване за възнаграждение на многото работа, съ която се претоварятъ. Прочее понеже не сѣ важни нарушенията по тия задължения отъ страна на кметоветѣ; понеже тѣ въ много мѣста не тѣй добръ разбиратъ длъжността си като сѣ безграмотни; понеже получаватъ твърдѣ малка плата; понеже и тѣй тѣ се глобяватъ много по разнитѣ си длъжности

отъ самитѣ Окол. Началници, за всичко това глобата, която се предписва къмъ тѣхъ отъ членъ 17, който стана 18, е твърдѣ голѣма, та азъ предлагамъ да се намали отъ 20 до 50 гроша златни.

Предсѣд.: Подкрѣпя ли се това предложение на Г-на Д-ра Калатинова? (подкрѣпя се) Който сѣ за него да станатъ прави (прието).

Гуневъ: Азъ ще направя сѣщо бѣлѣжка за членъ 13 отъ тоя законопроектъ. Тамъ се казва и се прие глоба отъ 15 до 30 гроша за родителитѣ, които не даватъ да се зема ваксина отъ дѣцата. Г-да, тая глоба се отнася къмъ родителитѣ, които не познаватъ длѣжноститѣ къмъ общественитѣ закони

Предсѣд.: Говорите за членъ 13, който става членъ 14, но той е измененъ отъ Събранието.

Гуневъ: Макаръ да е измѣненъ, но мисля въ третото разискване се допущатъ поправки, казвамъ, че тая глоба ще падне повече къмъ вдовици, които нѣматъ въ къщитѣ си брашно, нежели да даватъ глоба. За това, ако неможе съвсѣмъ да се отхвърли глобата, да се приеме поне отъ 5 до 15 гроша. (*Предсѣд.*: имаше такава доправка въ второто гласуване, но падна) Може да е имало, но на третото гласуване може съкакви измѣнения да ставатъ.

Предсѣд.: Подкрепя ли се това предложение на г-на Гунева? (подкрѣпа се) Който сѣ за него да станатъ прави. (пада) Има ли още нѣкой да говори върху третото разискване на законопроектътъ? (нѣма) Ще стане поименно гласуване.

Секретарь Руселиевъ: (Чете поименний списѣкъ).

1. Д-ръ Антониадись	за	26. Маджаровъ	въздържа се
2. Аристагесъ	отсѣтствува	27. Матакиевъ	«
3. Аргириядись	за	28. Матѣевъ	за
4. Беневъ	отсѣтствува	29. Мех. Хулюси	въздържа се
5. Бракаловъ	противъ	30. Милковски	отсѣтствува
6. Бобчевъ	отсѣтствува	31. Минковъ	за
7. Величковъ	«	32. Мюхти Ефенди	въздържа се
8. Д-ръ Владосъ	за	33. Наумовъ	отсѣтствува
9. Герджиковъ	за	34. Нейчовъ	противъ
10. Гешовъ	отсѣтствува	35. Панаретъ митр.	отсѣтствува
11. Григорий митр.	«	36. Пеневъ	за
12. Гуневъ	въздържа се	37. Петровъ	«
13. Д-ръ Дагоровъ	за	38. Пѣевъ	«
14. Д-ръ Дайчевъ	«	39. Рабинъ Ефенди	«
15. Димитровъ	«	40. Саллабашовъ	отсѣтствува
16. Д-ръ Жечевъ	«	41. Сюйлеманъ Кюпрюлю	за
17. Зюхти Ефенди	въздържа се	42. Д-ръ Стояновичъ	«
18. Д-ръ Калатиновъ	за	43. Д-ръ Странски	«
19. Калчевъ	отсѣтствува	44. Тонжоровъ	въздържа се
20. Караджовъ	за	45. Франческо Райнолди	за
21. Кашеровъ	«	46. Д-ръ Хакановъ	противъ
22. Ковачовъ	отсѣтствува	47. Христовъ	за
23. Консоловъ	за	48. Д-ръ Чомаковъ	«
24. Кесяковъ	«	49. Юруковъ	отсѣтствува
25. Къйбашиевъ	отсѣтствува		

Гласуватъ 34 представители: 25 за, три противъ и 6 въздържа ни. Законътъ се приема. Ще пристѣпимъ къмъ законопроектътъ за епизотитѣ.

Бракаловъ: При сичко, че нѣма достатъчно екземпляри напечатани, за да можемъ да разпекваме тоя законопроектъ изучено, но ще моля мойтъ събратия да отхвърлятъ тоя законопроектъ, който до сега съществува въ форма на публично-административенъ правилникъ. Г-да, ние до сега гласуваме закони, които съществуватъ като правилници и които не особенно сж нуждни и полезни за населението, напротивъ не виждаме предъ себе си криминална процедура, още други важни закони. Ние правимъ законопроектъ за подаритѣ и такива които сж на сѣки начинъ пустаци, а важни закони, които трѣбаше да ги имаме, нѣма да ни сж представатъ на мейданъ. Азъ моля почитаемитѣ си събратия да отхвърлятъ тоя законопроектъ, който може да се приспособи въ форма на публично-административенъ правилникъ.

Хакановъ: Азъ съмъ докладчикъ по тоя законопроектъ и завчера въ рапорта си казахъ, както и сега повтарямъ да кажа, че той е важенъ законопроектъ, че той установява правила, които ако се употребляватъ ще запазватъ нашето население отъ заразителна болестъ на добитѣкътъ му; и то е най-важна помощъ за населението. Той съществува до сега обаче въ публично-администр. правилникъ. Понеже тоя правилникъ се приспособява; понеже има много по-важни материй, които трѣба да се гласуватъ въ закони, приемамъ предложението на г-на Бракалова да се отложи тоя законопроектъ, като мисля, че голѣма нужда има отъ него, но може да се удовлетвори тая нужда отъ съществуващия правилникъ, който колкото по-късно стане законъ, толкова ще бѣде по-добре. За това съмъ съгласенъ съ г-на Бракалова, но не да се отвърли законопроектътъ, а да се отложи за сега, като по тая материя съществува административенъ правилникъ.

Предсѣд.: Едно такова предложение предшества разискванието, подкрепя ли се това предложение? (подкрепя се) Които сж за него да станатъ прави. (приема се) Слѣдъ това имаме запитванието на г-на Кашерова. Г-нъ Кашеровъ има думата да развие своето запитване.

Кашеревъ: Моето запитване се касае за тълкуването на § 2 отъ чл. 381 на О. У. и може ли правит. да иска отъ наборнитѣ комисии да измѣняватъ рѣшенията си. Понеже спорѣдъ тоя членъ, до колкото знамъ, нѣкои отъ наборнитѣ комисии освобождаватъ единствениитѣ синове; азъ съмъ чувалъ, че наборнитѣ комисии сжщо това тълкуване давали на членътъ и спрямо зетовѣтъ на вдовици. Нѣкои пакъ комисии се отнасяли напротивъ. Предъ видъ на това, азъ направихъ запитванието си, и намирамъ за добре както правителството тъй и почитаемото Обл. Събрание, да се произнесатъ върху тълкуването на § 2 отъ тоя членъ. Като мисля, че наборнитѣ комисии сж самостоятелни, и че противъ тѣхнитѣ рѣшения въззивъ може да стане само предъ Окр. Комисии, питамъ правителството — може ли да се измѣняватъ тѣхнитѣ рѣшения, че законътъ се тълкува криво? — Това е единъ фактъ въ Ново-Загорската комисия, която бѣше рѣшила да освободи зетя на една вдовица основающа се на тоя членъ, но после по препорѣка на правителството бѣше спрѣла своето рѣшение.

Правит. Ком. Дир. Груевъ: Г-нъ Генералъ неможе да разбере добре запитванието, моли г. Кашерева да повтори.

Предсѣд.: Моля г-нъ запитвача да поясни по-добре.

Кашеревъ: Моето запитване се касае до тълкуването на § 2 отъ членъ 381, до освобождението на единствении синове на родители или на най-голѣмий на жена вдовица отъ военна служба. Питамъ, може ли това сжщото да се тълкува и за зетѣ на една вдовица, и изобщо на най-голѣмий отъ внуцитѣ ѝ. Понеже нѣкои тълкуватъ, че мо-

гати зетовѣтъ да се освобождаватъ; за това искамъ да чуя отъ страна на правителството тълкуванието на тази алинея.

Дир. Генер. Щрекеръ: (говори по турски).

Кашеревъ: Спорѣдъ мене тълкуванието на тоя членъ трѣбало би да се простира и за зетовѣтъ, които се освобождаватъ тъй сѣщо, както се освобождава единичкий синъ. Ако н. пр. жена вдовица имаше внукъ отъ дъщеря, а въ сѣщо време има и зетъ отъ друга дъщеря, се освобождава единий отъ тѣхъ, както се освобождава най-голѣмий синъ на родителитѣ. Отъ друга страна, ако една вдовица има единъ зетъ и той е задълженъ като синъ да глѣда семейството на баба си,—може ли да се тълкува, че той се освобождава отъ военната повинность или не? —Това ми бѣше запитванието.

Ив. Х. Петровъ: Желанието на г. Кашерева е да се узнае тълкуванието на § 2 отъ чл. 381 на Ор. Уставъ. Спорѣдъ тоя членъ единъ ожененъ момъкъ, който има и баща и майка подлѣжи на наборъ. Ако дадемъ тълкувание, че момъка не може да се ожени до като не прослужи военната повинность, това много ще тѣжи на населението; защото много момци се женятъ на 18 години, иматъ дѣтца, майки, и единъ такъвъ цомъ се вземе въ служба опростаява се семейството му. Послѣ се казва, че синътъ не се взима, ако бащата е 80 годишенъ, но ние знаемъ, че нашитѣ хора сѣ земледѣлци и още на 50-та година ставатъ неспособни да хранятъ семействата си. Азъ признавамъ, че въ Европа за старъ се приема отъ 70 години на горѣ, но тукъ у насъ не е тъй. Тукъ трѣба да се глѣда на нѣравитѣ и положението на мѣстото, и така трѣба да се тълкува или пакъ да измѣнимъ членътъ. Азъ мисля, че правителството е длѣжно да представи законопроектъ за измѣнение на тоя членъ въ тази смисль.

Дир. Генер. Щрекеръ: Г-нъ Петровъ иска да каже, че тоя членъ трѣба да се тълкува еди-какъ си, но казвамъ, че тукъ не трѣба да се считатъ старци, освѣнъ отъ 50 години на горѣ, и че не трѣба ожененитѣ хора млади да се подлагатъ на военната повинность, и пр. Обаче 398 чл. отъ Орг. Уставъ казва: — „войницитѣ отъ Милицията могатъ се ожени безъ дозволение едва отъ какъ свършатъ първата си година на службата си въ Милицията отъ първото опълчение. Ожененитѣ войници оставатъ подчинени на сѣщитѣ задължения, на които сѣ подчинени и другитѣ войници отъ тѣхний разрядъ.“

Я. Руселиевъ: Дѣйствиелно има много такива случаи за каквито се говори отъ предговорившитѣ, именно много пѣти се взиматъ момци, които се намиратъ въ исключително условие, за които непредвижда толкова може би ясно Орг. Уставъ. Законътъ, както е тъй тъменъ, става причина да се опростаяватъ цѣли семейства, и не само къмъ отношение на сирацитѣ, но и въ много още други отношения, каквито н. пр. посочи г. Петровъ, относително старитѣ хора, които отъ Орг. Уставъ се взематъ само на 70 години, когато напротивъ тѣ у насъ още на 50 си година се указватъ слаби за да поддържатъ семейството си. Ако има синъ, то добро, може да го храни, но ако нѣма той е подложенъ на страдания. Сега въобразете си, че единъ старецъ, около 60, 69 години, баща, който не може да храни семейството си, а синътъ му взематъ на военна служба, съгласно Орг. Уставъ; въобразете си какво ще стане съ неговото семейството. А такива случаи има много.

Освѣнъ това има много злощастни случаи и въ други отношения. Единъ момъкъ по-неже се оженилъ въ 21 си година се взема въ служба, и тъй се опростаява семейството му. Безъ да влизамъ въ повече разяснения да обобщавамъ въпросътъ, ако се не лѣжемъ, съгласно 452 чл. на Орг. Уставъ допуска се измѣнение въ тия членове на сѣщия

уставъ, слѣдъ една практика. Предъ видъ на това, ще помоля Обл. Събрание да направи една препорѣка на Правителството, щото членове: 381, 383, 387 до 390, за всички тѣхъ да представи единъ законопроектъ за измѣненіята имъ, за да се избѣгнатъ мъчителнитѣ, които се срѣщатъ всѣки день. Както наборнитѣ комисии, тъй и окръжнитѣ съ кривото тълкувание, което даватъ на тия членове, много голѣмо зло струватъ за много семейства. Тия сж работи познати отъ практиката; и има случаи, които съ очитѣ си съмъ виждамъ.

Затова азъ моли почитаемото Обл. Събрание да подкрепи предложението, което имамъ честта сега да направя, да препорѣчи на Правителството относително измѣненіята на тия членове да представи законопроектъ, като се взематъ всички случаи, не само показанитѣ тукъ отъ мене и приведенитѣ отъ моитѣ събратия, нъ и други, щото да стане едно подобрене.

Въ заключение ще кажа, че предложението ми е — да се препорѣчи на почитаемото Правителство, колкото може по-скоро, ако не въ тази сесия, то въ друга, да представи законопроектъ, съгласно чл. 452 на Орг. Уставъ за измѣненіето на членове: 381, 383, 387 до 390 на сѣщия уставъ.

Д-ръ Хакановъ: Желанието на г. Кашерова е да се узнае какъ се тълкува § 2 отъ 381 членъ на Орг. Уставъ, и да се произнесе събранието заедно съ Правителството тъй или иначе. Много отъ г-да предговорившитѣ казаха, че се явяватъ случаи, въ които, съгласно съ закона, да се взематъ хора на служба и се опрощаватъ семейства. Извѣстни сж причинитѣ за това и се направиха възражения противъ тоя редъ. Азъ ще прибавя само, че има случаи, които наистина трѣба да вземемъ предъ видъ, ако препорѣчаме на Правителството да представи законопроектъ, какъвто иска г. Руселиевъ. Тъй на пр. може да се вземе и единствения синъ на една вдовица, тя би могла съ доходѣтъ си да прожитѣва. Завчера имаше предложение сжщо да се освободи вторий синъ отъ военната служба на баща, първий синъ на когото е умрѣлъ на военна служба. Едни мислиха, че трѣба да се удовлетвори просителя, други напротивъ. Както виждамъ и тази алинея представя разни тълкувания. Затова сжщата тая алинея на членътъ изисква едно тълкувание и обяснение такова, какъто изискватъ и другитѣ членове, които неможатъ да се опредѣлятъ добръ. Предъ видъ на всичко това, неостава освѣтъ да се помоли Правителството, въ сила на самия Орг. Уставъ, който дава право да се измѣнятъ XII и XIII отдѣли, да представи законопроектъ за измѣнение на ония членове, споредъ двѣ годишната практика, и да се помоли Правителството, щото по-скоро да представи такъвъ законопроектъ.

Това предложение направено отъ г. Руселиева, чини ми се, единичкото е което може да предизвика едно надѣжно уреждане на въпросътъ, и да се представи на дневенъ редъ за да се прикриятъ несправедливоститѣ, които тъй ревностно ставатъ по наборитѣ. Азъ подкрепямъ предложението, и моли Събранието сжщо да го подкрепи и да го приеме. Съ това ще направимъ достатѣчна услуга, било на наборнитѣ комисии, било за самитѣ набори.

Мюфти Ефенди: (говори турски.)

Дир. Генералъ Щрексеръ: Сама вдовица ако има дѣте, освобождава се; ако единъ сакатъ човѣкъ има сжщо два сина, едина се взема, а по-малкий ще храни семейството. Ако е ходжа единъ отъ двама брати, единий ще се взема, а ходжата ще храни семейството. Колкото за предложението да се промѣнатъ членоветѣ по набора отъ Орг. Уставъ, едва ли ще може да се приеме, защото ще станатъ много оплаквания за осво-

бождаване отъ военна служба. Ще кажа пакъ, че остава на Обл. Събрание, ако иска, да вземе едно такова рѣшение.

В. Нейцовъ: Много добръ ще се бѣде, ако отъ небото валеше брашно за да могатъ Румелийцитѣ да се хранятъ, и тогава можаме да отхвърлимъ и самиятъ Орг. Уставъ, но това не може. Азъ мисля, преди да се предложеше рѣшение, каквото сега се предлага, трѣбваше да се взематъ въ съображение и нѣкои обстоятелства, които сж испитани вече. Като се прави предложение чрѣзъ г. Генерала той да се занимае съ въпросътъ, да представи законопроектъ, за да не страда вече населението, трѣба Събранието да се убѣди положително, че такъвъ ще се представи за да чакаме.

Ив. Х. Петровъ: Азъ по-напрѣдъ казахъ, че ако считаме старостта до 70 години, то е неприемливо, защото нашитѣ селени не сж хора, които да могатъ да оставатъ способни за работа до тия години. Азъ за това мисля, да се неприбѣгва до такива мѣрки и да се намали цифрата отъ 70 на 50 години. Има сжщо членъ, койго казва, че на баща немощенъ, койго не може да работи за да храни семейството, освобождава се синътъ. Значи вече това го има, и трѣба да се вземе въ видъ и това, че трѣбва да се счита на 50 година въ старостъ единъ чловѣкъ. Отъ друга страна, ако мислимъ, че трѣбва да се освободатъ и зетовеѣ на жена вдовица, това ще бѣде истина добро, и чини ми се. чрезъ това ще се подобри участъта на много вдовици, като има и отъ друга страна добро, именно, че колкото да е сиромашка една вдовица, може да намѣри всѣкога зетъ богатъ съ цѣлъ да избѣгне отъ военната служба, така щото всички ще взематъ сиромашки моми. То е добро, и отъ друга страна, че макаръ и да има тукъ аристокрация, на всѣки начинъ имало е случаи и ще има, че родителиѣ да прибѣгватъ къмъ такива мѣрки. Но тогава нашата войска ще се лиши отъ интелигентни момци каквито могатъ да излѣзатъ отъ гражданитѣ. А пакъ има още интелигентни, които не ставатъ такива отъ развитието имъ въ училището. Значи всички случаи, както и такива, трѣба да се взематъ въ внимание когато се преработятъ тия членове. Още едно да се приеме въ внимание, че колчемъ жененъ чловѣкъ има дѣте, или само една неѣта, той не трѣбва да подлѣжи на военна служба, то ще бѣде добро, но ще накрами всички да се оженатъ и тогава не можемъ да имаме Милиция. Ако законопозложителтъ е искалъ отъ друга страна да се не вземъ единия синъ на най старъ чловѣкъ, то е чловѣчно, че не искалъ законопозложителтъ да остави семейството на единъ старъ чловѣкъ въ злостастие. Но каквото и да казваме, все ще бѣде преждевременно, понеже се предявява отъ официалната трибуна, че правителството не е противъ да преглѣда тия членове и да помисли за тѣхното измѣнение, като представи единъ законопроектъ. Мисля, трѣба да се задържи Събранието да разбере въпросътъ и да чака по-скорого представяние на законопроекта.

Д. Т. Бракаловъ: Няма да кажа много нѣщо по тоя въпросъ, защото и официалната трибуна е съгласна за предложението на г. Петрова, което произлиза отъ запитванието на г. Кашерева, но да направя пакъ забѣлѣжка, защото самъ г. Генералтъ предрѣшава въпросътъ. Тѣй поне азъ разбирамъ. Поне казвамъ, че и да се представи такъвъ законопроектъ, не се съгласявамъ да се не женатъ на 18 год. момъкъ до гдѣ не изслужи. Азъ мисля у насъ Българетѣ което заставлява да се женатъ млади не е военната повинность, но има съвършено други причини. Нашитѣ Българи служатъ въ Милицията и женени, и г. Генералтъ самъ е свидѣтель на това. Но тукъ въпросътъ е само за единъ синъ на баща, каквито ако сж много тукъ, то е пакъ доказателство за нещастieto на страната. Отъ много обстоятелства доказано е, че нашата страна е осѣдена да има хора

всѣго сираци и единични, но мисля, че това нѣма голѣмо значение, че и така като оставатъ сираци до стари би трѣбало самото управление да усигори животътъ имъ и храната имъ, а тѣ още способуватъ за да се пълни числото на Милицията. Но както днешното правителство взема просвѣтени мѣрки, за дълго време, мисля, не може да се страхува г. Генералътъ, че не може да намѣри материалъ за Милицията. У насъ има още не извѣстни причини за това.

Нашия Българинъ войникъ не може да е толкова богатъ, сравнително съ единъ европейецъ; безъ да може да се хване измикариинъ, той иска да се жени малкъ, иска да земе жена, а пъкъ като за сестра въ къщата си, за да му работи и наглѣдва работата му. Ето защо се женятъ нашитѣ млади. За това пакъ ще увѣря Г. Генералътъ да не се страхува, че не ще да има материалъ за Милицията. Но при такива обстоятелства когато се взематъ единицитѣ, които сж толкова много веќе, той е увѣренъ че въ Милицията много се пресѣватъ и се отхвърлятъ, не може присхтственната дружина да намѣри материалъ въ цѣли департаменти. На това сж причината самитѣ доктори, които преглѣждатъ новобранцитѣ. Тъ сж чумата на сиромаситѣ. Азъ имамъ примѣръ отъ Бургаский департаментъ, гдѣто се оставатъ здравитѣ и богати момци, а се приематъ единицитѣ, сакаитѣ и пр., и то защото знаели да даватъ сапунъ на хората за да имъ се искривяватъ устата (смѣхъ). Други пакъ даватъ пъкъ цѣръ да се искривяватъ очитѣ на човека, когато излезе предъ наборната комиссия. (Смѣхъ). Такива пъща се правятъ отъ хашинъ ли (макъ), не зная. За това много пъщо чловѣчно ще направи Правителството ако знае, че на населението му е дотѣгнало отъ тоя законъ. Впрочемъ Правителството нѣма да сгрѣши ако представи законопроектъ за измѣнение на онѣя членове по указание на практиката.

Въ Бургасъ, въ послѣдната година самъ видѣхъ въ Глав. Съвѣтъ, че се взематъ чловѣци единици, имали сж по 50 овци, и сж биле принудени да ги продаватъ, за да ги не изядатъ вълцитѣ. Единъ докарва овцитѣ и една кола, и казва на комиссията: азъ нѣмамъ нито баща, нито майка, комуто да ги оставя, и какво азъ да ги правя, вземете ги баремъ вие, щого намѣсто да ги изядатъ вълцитѣ, изеждте ги вие. За това много хубаво ще бжде, Правителството да изработи таквъ законъ, колкото се може по-скоро. На наборнитѣ комисии трѣба да се дава толкова довѣрие, че и тия сж интелигентни хора, и тѣмъ не ще се свиди да взематъ козитѣ на нашитѣ милиционери. За това да обича Събранието да вѣрва въ увѣренията на Г. Генерала както и азъ вѣрвамъ, че ще се представи таквъ законопроектъ за да излеземъ отъ батака

Ив. Х. Петровъ: Г-нъ Генералъ каза, че като не може отъ гражданитѣ да се взема войска, като нѣма другъ источникъ, не трѣбва измѣнение въ тоя членъ, че не ще да имаме послѣ войска. Азъ мисля, отъ това по-крива логика не може да бжде. Трѣбва да признае Г. Генералътъ, че ако не може отъ градоветѣ да вземе войска (Генералътъ се расърдва и трѣгва да излѣзе, говоряйки по френски, Предсѣд. му расправа думитѣ на Г. Петрова.) Азъ мисля не казахъ пъщо ускорително за Г. Генералътъ. Казахъ и ще кажа пакъ, че не трѣбва правителството да дава такива свѣдения. (Генералътъ се връща на официалната трибуна). Пакъ ще повтора, несправедливи сж аргументитѣ, които се даватъ отъ официалната трибуна, че се казва като нѣма источникъ отъ градоветѣ за солдати, а само селенитѣ оставатъ. Тогава не щѣло да има войска. Нашитѣ селяни до 70 години зможатъ да обработватъ имуществата си и да се хранятъ сами. То се разбира подъ думата infirmité, слабостъ на чловѣка. Въ насъ чловѣкъ става на 40 — 50 години въ

невъзможност къмъ труда. За това казвамъ пакъ да се представатъ измѣнения на тоя членъ. Споредъ членъ 398 отъ Орг. Уставъ, трѣбвало младитѣ момци да се не женатъ, догдѣто не изслужатъ, но какво да правимъ, когато въ нашитѣ села е такъвъ обичайтъ, когато, ако не праватъ това, неможатъ да работатъ. Въ градоветѣ се показватъ толкова снисходителни, и най-малкиѣ причини праватъ ги голѣми и спасяватъ синоветъ си отъ служба, а по селата не е тъй. (гласове: исчерпанъ въпросътъ).

Генералъ Стрекжеръ: Г-нъ Петровъ каза, че отъ нѣкои мѣста не се взимали солдати, а се правило снисхождение. Това не е работа на Началството на Милицията, то е работа на Наборнитѣ Комисии и тѣ всичко знаятъ и вършатъ.

Дръ Стояновичъ: Споредъ предложението на Г. Руселиева, вижда се, че чл. 452 отъ Орг. Уставъ позволява измѣнение на членоветѣ отъ устава по наборитѣ ако стойността на това военно учреждение се нуждае отъ нѣкои особенни мѣрки и поправки. Всички Г. Г. депутати знаятъ отъ практика, че мнозина се домогватъ за освобождение на основание на чл. 381 отъ Орг. Уст. Когато взехъ думата да говоря, Г. Генералътъ още не бѣше казалъ, че правителството желае да представи измѣнение на членоветѣ, които говорятъ за наборитѣ. Слѣдъ това увѣрение, може почит. Обл. Събрание да мине на дневний редъ, като искаже желание обаче да се представи законопроекта още въ тая сесия.

Ако обърнемъ внимание на Орг. Уставъ, ще забѣлжимъ, че много мѣста отъ гдѣто сѣ заети членоветѣ въ О. У. за наборитѣ, законодателитѣ пропуснали нѣкои нѣща, които именно праватъ затруднение тукъ. Ако разглѣдаме Френскій законъ, който е просто преписанъ въ чл. 381 и пр. ще видимъ тамъ, че сѣществуватъ нѣкои разяснения подъ форма на бѣлѣжки (remarques). Тукъ не се срѣща това и за това ставатъ такива затруднения. При първата и втората алинея на тоя членъ има оставена забѣлжка, споредъ която се предостава на кмета да изленива нѣкои обстоятелства. Това законодателитѣ сѣ пропуснали да впишатъ въ нашия О. У. Ако Г. Генералътъ за измѣнение на тия членове, препише само тия мѣста изоставени отъ Комисията, ще може законодателното тѣло да цитира за тѣхъ и още днесъ даже може да се произнесе окончателно. А ако се представи законопроектъ, трѣбва, мисля, въ него да се дадатъ нѣкои разяснения и за немошнитѣ. Може да се каже за тоя случай, че се разбира много лесно тая дума, както на Френски infirme, нъ има случай, че двама лѣкари се произнасятъ за сѣщото състояние: единъ тъй, други иначе. Единий се води по съображения, които минаватъ въ Германия, други напротивъ въ Франция. За това единий казва, той е немошенъ (infirme) и трѣбва да се освободи отъ службата, а другий отказва. За това трѣбва правителството да препише оня членъ и да го разясни съ едно окончателно тълкование. Трѣбва да се внесе тукъ законопроекта, да се произнесе Обл. Събрание, за да се избѣгне всѣко тълкование по частни съображения. (гласове: изчерпанъ въпросътъ).

Предсѣд.: Има прѣдложение отъ Г. Руселиева. Моля Г. Руселиева да прочете прѣдложението си.

Я. Руселиевъ: (чете) «Обл. Събрание препорѣча на правителството да представи единъ законопроектъ за измѣнение отъ Ор. Уст. на членоветѣ: 381, 383, 387, 388, 389, и 390, които съгласно съ чл. 452 отъ сѣщия Уставъ подлѣжатъ на измѣнение — и минава на дн. р.»

Предсѣд.: Подкрепя ли се прѣдложението на Г. Руселиева? (подкрепя се) Които сѣ за него да станатъ прави. (приема се). На слѣдующий дневенъ редъ имаме запитването на Г. Нейчова.

В. Нейчовъ: Очаквамъ да ми се съобщатъ още нѣкои свѣденія по тоя въпросъ, за това да се отложи запитванието ми за слѣдующий дневенъ редъ. (гласове: прието).

Предсѣд.: Послѣдний дневенъ редъ е прочитанието на рапортитѣ отъ комиснитѣ. Има ли нѣкои рапорти готови? (нѣма). Дневний редъ е изчерпанъ. Има ли нѣкой предметъ да се подложи за дневний редъ?

Д. Юруковъ: Имамъ едно запитване да направа къмъ г. Директорътъ на Правосъдието, да се постави на дневний редъ за утрѣ.

Предсѣд.: Моли г. Юрукова да опредѣли предмета и да си прочете запитванието.

Д. Юруковъ: Азъ ще го дамъ писмено.

Предсѣд.: Трѣба да съобщите предмета.

Д. Юруковъ: Членове първий и вторий отъ законопроекта за адвокатитѣ какъ се тълкуватъ отъ Директора на Правосъдието и какъ отъ съдилищата. Това е запитванието ми.

Предсѣд.: Приема ли Почит. Събрание да се постави това запитване на г. Юрукова на дневний редъ? (приема).

За слѣдующий дневенъ редъ имаме:

- 1) Запитванието на г. Нейчова.
- 2) " " " Юрукова.
- 3) Прочитание рапорти на комиснитѣ.

И. Димитровъ: Като нѣма за утрѣ законопроекти за разискване, азъ предлагамъ идущето засѣданне да стане въ петъкъ.

Д-ръ Хакановъ: И азъ същото искахъ да забѣлжа. На утрѣшното засѣданне нѣма нищо за дневенъ редъ. По мое мнѣние не трѣба да се събираме догдѣто нѣма работа, даже предлагамъ идущето засѣданне да стане въ сѣбота, а до тогава да се накаратъ комиснитѣ да работатъ и приготвятъ законопроекти.

Гр. Караджовъ: Азъ подкрепямъ предложението на г. Д-ръ Хакановъ, нъ въ тая смисълъ: утрѣ да имаме засѣданне, да стане провѣрка и безъ да имаме дневенъ редъ да отидатъ всичкитѣ представители да работятъ по комиснитѣ, а пакъ надвечеръ да стане втора провѣрка.

Д-ръ Хакановъ: Азъ като предложихъ за въ сѣбота именно това имамъ предъ видъ, което каза г. Караджовъ. Ако нѣма работа утрѣ, то можемъ да работимъ въ комиснитѣ, нъ не както каза г. Караджовъ, а самъ г. Предсѣдателятъ може да направи същото по силата на Вжтрѣш. Правилникъ.

Д. Бракаловъ: Види се и г. Караджовъ и г. Хакановъ сами нѣматъ схота да работатъ и нашия вжтрѣшенъ правилникъ криво се приспособлява и всеки день се чувствуватъ отъ него недостатки, споредъ взглядоветѣ испитани въ веѣко разискване. Г. Караджовъ каза, да се съберемъ тукъ и послѣ да се отправимъ въ комиснитѣ, нъ то ще бѣде като овце да ни опредѣлятъ: ти тукъ въ тая ходая седи, а той тамъ. Азъ мисля челоуѣкъ ако нече да работи, никакво средство не помага. Ако е пакъ само за възнаграждението 40 гр. златни и то да накарава челоуѣка да работи, мисля, не е достойно никое лице да работи тѣй, ако се мисли тѣй. Стига да имаме добрата воля да работимъ. Работата е гдѣто неможемъ да работимъ тукъ да си го кажа искрено, че сме раздѣлени на два лагера и вмѣсто тукъ да се събираме да вършимъ работа, за които сме пратени, ний се събираме въ частни къщи. Увѣрявамъ ви, азъ цѣла нощъ ходихъ и утрента да си отивамъ бутушитѣ отъ калъ и видѣхъ даже отъ монѣ събратия потянали въ калъ: ва до тука е! Това е работата ни.

П. Димитровъ: Сжщо щѣхъ да кажа, да се викатъ комиситѣ, нѣма защо, защото много отъ тѣхъ работатъ нощемъ. На всѣки начинъ, мисля, тѣ сж отговорни да работатъ и представатъ закон-проектитѣ, които имъ сж възложени. Ако ги караме насила, това е напразно. Мисля, всѣки съзнава длѣжността си.

Предсѣд.: Има предложение да се отложи идущето засѣдание за въ петѣкъ. (*Димитровъ*: азъ си оттеглямъ предложението.) Има предложение отъ г. Дръ Хаканова за въ сѣбота Подкрепя ли се? (подкрепя се). Което сж за него да станатъ прави. (Приема се).

Понеже е още рано, предлагамъ всичкитъ г. г. Депутати да отидатъ въ комиситѣ Списѣкътъ ще се чете слѣдъ излизание отъ комиситѣ. За сега засѣданието се закрива.
(Край въ 3 часа.)

Предсѣдатель: *Д-ръ Странски.*

Подпредсѣдатели { *К. Калчовъ.*
 { *Ив. Х. Петровъ.*

Секретари { *Д-ръ Данчевъ.*
 { *Я. Руселиевъ.*

Стенографъ: *Ив. А. Шандаровъ.*